

Rīgā

12.05.2026 Nr. NPVC/21-09/26/4309

Uz 08.04.2026 Nr. 1-12/8

Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs
E-adresē

*Ziņojums par cilvēktiesību ievērošanu
VSIA "Nacionālais psihiskās veselības centrs"
Ilgstošās sociālās aprūpes centrā "Vecpiebalga"*

Nacionālā psihiskās veselības centra, Valsts SIA (turpmāk – Centrs) struktūrvienībā Ilgstošas sociālās aprūpes centrs “Vecpiebalga” (turpmāk – SAC) ir saņemts Latvijas Republikas Tiesībsarga “Ziņojums par cilvēktiesību nodrošināšanu VSIA “Nacionālās psihiskās veselības centrs” Ilgstošas sociālās aprūpes centrā “Vecpiebalga””.

Lai nodrošinātu SAC sniegtā ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma atbilstību cilvēktiesību standartiem SAC ir iepazinies ar ziņojumu un tajā sniegtajām rekomendācijām, informējam par to izpildi un plānotajām aktivitātēm.

Rekomendācijas par vispārējiem sadzīves apstākļiem:

1. SAC katru gadu plāno un veic telpu (gan dzīvojamo, gan koplietošanas) un infrastruktūras remontdarbus vadoties pēc prioritātēm un finanšu iespējām. SAC līdz šim ir izpildījis Veselības inspekcijas tipveida kontrolēs konstatētās neatbilstības par telpu remontiem, kā arī turpmāk vadoties pēc iespējām tiks turpināti telpu remontu prioritāri ņemot vērā klientu vajadzības.
2. SAC nodrošina telpu atbilstību Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumiem Nr. 431, kā arī telpu individualizācijā tiek ņemts vērā klientu veselības stāvoklis, tādējādi minimizējot iespējamus riskus veselībai. Plānojam papildināt klientu istabas ar radio vai televīzijas ierīcēm, kā arī citiem klientu interesēm atbilstošiem piederumiem.
3. SAC klientiem ir nodrošināts individuālais apģērbs un personīgās mantas. Ņemot vērā tiesībsarga rekomendāciju, regulāras pārbaudes par rekomendācijas izpildi veic sociālie aprūpētāji.
4. SAC šobrīd ir nodrošinājis klientu izvietojumu atbilstoši MK noteikumu Nr. 338 10. punkta 10.4 apakšpunktam. Perspektīvā, vadoties pēc iespējām, plānojam lifta izbūvi, lai nodrošinātu klientiem brīvas pārvietošanas iespējas, atvieglotu personāla noslogojumu, kā arī ņemot vērā kopējo iemītnieku (ar garīgām saslimšanām) novecošanu, lifta ierīkošana ir eventuāli nepieciešama.

Rekomendācijas par iemītnieku līdzdalību un brīvā laika pavadīšanas iespējām:

1. SAC organizē grupu un individuālās nodarbības atbilstoši brīvā laika aktivitāšu plānam, pamatojoties uz klientu aktuālā novērtējuma datiem un izvirzītajiem mērķiem. Sociālā darba speciālisti turpina apzināt klientu intereses un motivāciju nodarbību pilnveidošanai, ar mērķi dažādēt nodarbību klāstu un klientu iesaisti tajās.
2. SAC tiek plānotas brīvā laika aktivitātes, lai, kā prioritātes nodarbību tēmai/ saturam izvirzītu aktivitātes klientu pamatvajadzību nodrošināšanai nepieciešamo pamata prasmi, pamatiemaņu saglabāšanu, attīstību, pilnveidošanu (personīgās higiēnas prasmes, vides uzturēšanas prasmes, finanšu vadība, kognitīvo procesu darbības nodrošināšana, u.c.), tiek turpināts darbs pie interešu dažādošanas un aktivitāšu piesaistes klientu vajadzībām un vēlmēm.
3. Organizējot grupu nodarbības tiek ņemts vērā, lai grupā iesaistītu klientus gan ar līdzīgām problēmām un izvirzītajiem mērķiem, gan klientus ar saglabātām attiecīgām prasmēm un iemaņām, lai veicinātu līdzdalību un motivāciju apgūt, pilnveidot, attīstīt savas prasmes, ņemot vērā brīvo gribu. Kulinārijas nodarbības ir visapmeklētākās nodarbības SAC, pie papildus pieejamiem finanšu resursiem kulinārijas nodarbības varētu tikt plānotas biežāk.
4. SAC katru dienu noris rīta vingrošanas nodarbības, tiek nodrošināts fizioterapeita pakalpojums klientu fiziskai aktivizēšanai gan individuāli, gan grupās; tiek veiktas regulāras pastaigas aprūpes personāla pavadībā, iespēja individuāli veikt pastaigas SAC teritorijā (gan parkā, gan dārzā). SAC nodrošina arī fizioterapeita nodarbības Cēsu klīnikā pēc ārsta norīkojuma. Lifta izbūve SAC perspektīvā noteikti palielinātu iespējas klientu regulārām aktivitātēm un pārvietošanās drošībai.
5. SAC tiek nodrošinātas regulāras ikdienas pastaigas/ uzturēšanās ārpus telpām arī iemītniekiem, kuriem ir funkcionāli traucējumi. Iemītniekiem ir nodrošināti tehniskie palīgīdzekļi šo funkciju īstenošanai. Ārpus telpu aktivitātes nodrošina fizioterapeits, sociālie aprūpētāji, darba terapeits, aprūpes personāls. Perspektīvā sadarbībā ar Veselības Ministriju un Labklājības Ministriju tiks risināts jautājums par lifta izbūvi, kas eventuāli nepieciešama klientu dzīves kvalitātes uzlabošanai.
6. SAC regulāri seko līdzi nepieciešamo rehabilitācijas materiālu pieejamībai, kā arī tehnisko palīgīdzekļu pieejamībai atbilstoši klientu vajadzībām (riteņkrēsli, staigulī u.c. tehniskie palīgīdzekļi,). SAC ir pieejams sporta inventārs, dažādas spēles, inventārs gleznošanai, zīmēšanai, veidošanai. SAC ir uzstādīts LED monitors dažādu koncertu, pasākumu un citu notikumu atskaņošanai, pasākumu organizēšanai. SAC regulāri apmeklē muzikanti, lai sniegtu koncertus, tiek rīkoti deju pasākumi, mākslinieku uzstāšanās.

Rekomendācijas par vispārējiem sadzīves apstākļiem:

1. SAC nodrošina darbinieku skaitu vadoties pēc Ministru kabineta 2019. gada 2. aprīļa noteikumu Nr. 138, 5. pielikumam. Vadoties pēc turpmākajām finanšu iespējām arī personāla skaits noteikti tiks pārskatīts, lai ilgtermiņā tiktu nodrošināta nepieciešamo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana.

Rekomendācijas par veselības aprūpes pieejamību:

2. SAC nodrošina zobārstniecības pakalpojumus akūtos stāvokļos. Vadoties pēc ārsta (zobārsta) apskates, tiek izskatītas iespējas un nepieciešamība nodrošināt zobu labošanas vai protezēšanas pakalpojumus.
3. SAC medicīnas personāls ir nodrošināts atbilstoši Ministru kabineta 2019. gada 2. aprīļa noteikumiem Nr. 138, 5. pielikumam. SAC veselības punkts ir reģistrēts ārstniecības iestāžu reģistrā un sociālā pakalpojuma ietvaros sniedz diennakts ārstniecības uzraudzību. Vadoties pēc turpmākajām finanšu iespējām arī medicīnas personāla skaits noteikti var tikt pārskatīts, lai ilgtermiņā nodrošinātu nepieciešamo sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanu.

Rekomendācijas par sliktu izturēšanos un tiesiskajām garantijām:

1. Centrā ir izstrādāti “Noteikumi par pacientu sūdzību un ierosinājumu analīzes sistēmu”, klientiem ir brīvi pieejama informācija par pacientu sūdzību iesniegšanu, iespēju iesniegt atsauksmi, pateicību vai ierosinājumu.
2. SAC sniedz juridiskās konsultācijas un atbalstu klientu tiesību īstenošanā. Klientiem ir iespēja saņemt juridisko palīdzību gan klātienē, gan attālināti, kā arī uz iesnieguma pamata. Klientu vajadzībām atbilstošu atbalstu savu tiesību īstenošanā nodrošina Centra Juridiskā daļa un Veselības aprūpes kvalitātes un pacientu tiesību vadītāja.

Rekomendācijas par tiesībām uz privāto dzīvi:

1. Ņemot vērā klientu gribu, SAC ir nodrošinājis tiesības uz privāto dzīvi un iespējas kopdzīvei institūcijā. Vēlmi dzīvot kopā ir izteikuši 3 pāri, tā ir nodrošināta, kā arī viens no kopā dzīvojošiem pāriem ir izteicis vēlmi laulāties, un tas tiek plānots tuvākajā laikā.

Valdes priekšsēdētāja

Sandra Pūce